

JUSTITSMINISTERIET

Udlændingeafdelingen

Dato: 30. april 2015
Kontor: Kontoret for Humanitært
ophold og udsendelser
Sagsnr.: 2014-945-0127
Dok.: 1575321

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven (Kompetenceændring i relation til sager om humanitær opholdstilladelse m.v.)

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har været sendt i høring hos:

3F, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Amnesty Nu, Amnesty International, Asylret, Børnerådet, Børns Vilkår, Bedsteforældre for Asyl, Centralorganisationernes Fællesudvalg CFU, Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Psykolog Forening, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Almindelige Danske Lægeforening, Den Danske Dommerforening, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Den Katolske Kirke i Danmark, Det Centrale Handicapråd, DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur, Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Finansrådet, Flygtningenævnet, Flygtninge Under Jordan (Refugees Welcome), Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Færøernes Landsstyre, Grønlands Landsstyre (Naalakkersuisut), HK/Danmark, Indvandrermedicinsk Klinik, Indvandrerådgivningen, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Kirkernes Integrationstjeneste, Knud Vilby (på vegne af Fredsfonden), KL, Landsforeningen Adoption & Samfund, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsorganisation af

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

kvindekrisecentre (LOKK), Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, PTU – Livet efter ulykken, RCT – Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre, Red Barnet, Retslægerådet, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Røde Kors Asylkontoret, Røde Kors Landskontoret, Rådet for Etniske Minoriteter, Samarbejdsgruppen om Børnekonventionen, Samtlige byretter, SOS mod Racisme, Udlændingestyrelsen, Udlændingenævnet, UNHCR, Ægteskab Uden Grænser.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra:

3F, Advokatrådet, Børnerådet, Bedsteforældre for Asyl, Danmarks Rederiforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Psykiatrisk Selskab, Datatilsynet, Den Almindelige Danske Lægeforening, Den Danske Dommerforening, Den Katolske Kirke i Danmark, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Flygtningenævnet, Flygtninge Under Jordan (Refugees Welcome), Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Færøernes Landsstyre, Grønlands Landsstyre (Naalakkersuisut), HK/Danmark, Indvandrermedicinsk Klinik, Institut for Menneskerettigheder, Kirkernes Integrationstjeneste, KL, Landsforeningen Adoption & Samfund, Landsorganisation af kvindekrisecentre (LOKK), Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Red Barnet, Retslægerådet, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Røde Kors Asylkontoret, Røde Kors Landskontoret, Rådet for Etniske Minoriteter, Samtlige byretter, SOS mod Racisme, Udlændingestyrelsen, og Udlændingenævnet.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar.

Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført med kursiv.

2. Høringssvarene

Dansk Arbejdsgiverforening og **Retslægerådet** oplyser, at forslaget falder uden for deres virkefelt, og ønsker under henvisning hertil ikke at afgive bemærkninger.

Vestre Landsret og **Østre Landsret** ønsker ligeledes ikke at udtale sig om lovudkastet.

3F, Danmarks Rederiforening, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, HK Handel, Landsforeningen Adoption & Samfund, KL, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Samtlige byretter, Udlændingenævnet og Udlændingestyrelsen har ingen bemærkninger til lovforslagsudkastet.

2.1. Generelle bemærkninger

Dansk Flygtningehjælp anfører, at der med regeringsgrundlaget fra 2011 er forudsat en gennemgang af reglerne om humanitær opholdstilladelse, idet særligt meget syge mennesker, som loven er tiltænkt, har haft svært ved at få humanitær opholdstilladelse, og at lovforslaget set i lyset heraf er yderst skuffende.

Den Katolske Kirke finder det positivt, at lovforslaget bl.a. tilsigter en forbedring af ansøgernes retssikkerhed, men bemærker samtidig, at der er tale om en helt marginal ændring i forhold til adgangen til humanitær opholdstilladelse, og at lovforslaget således virker defensivt og minimalistisk i tilgangen til de forpligtelser, som samfundet og enkeltpersoner har over for udenlandske medmennesker i nød.

Foreningen af Udlændingeretsadvokater anfører, at foreningen – efter at være indkaldt til to ekspertmøder i Folketinget, hvor flere medlemmer udtrykte, at retssikkerheden er for ringe, og at kvaliteten af afgørelserne set fra lægeligt perspektiv lader en del tilbage at ønske – er skuffet over resultatet på klienternes vegne.

Rådet for Etniske Minoriteter, Røde Kors, HK Kommunal og Landsorganisationen af kvindekrisecentre (LOKK) er generelt positive over for den foreslåede kompetenceændring, herunder forslaget om at indføre et to-instansprincip, og den med lovforslaget forudsatte praksisændring i forhold til særligt sårbare børnefamilier.

Red Barnet mener, at det er nødvendigt at gennemgå lovgivning og praksis i forhold til varetagelsen af barnets tarv på hele området nærmere, idet det fremgår af regeringsgrundlaget, at ”børn på flugt er særligt sårbare og har i særlig grad krav på beskyttelse”.

SOS mod Racisme finder overordnet ikke, at lovforslaget vil råde bod på manglerne i den nuværende lovgivning og praksis.

2.2. Opfølgning på den humanitære redegørelse

2.2.1. Lovfæstelse af betingelserne for meddelelse for humanitær opholdstilladelse og praksis

Dansk Flygtningehjælp og **Refugees Welcome** mener, at praksis for meddelelse af humanitær opholdstilladelse, særligt for så vidt angår sager, der ikke handler om helbredsbetingsbetaget opholdstilladelse som f.eks. børnefamiliekriteriet, kriterierne om subjektiv frygt og tortur, der tilsyneladende ikke har givet anledning til en tilladelse i henholdsvis 8, 13 og 12 år, er for stram. Refugees Welcome anfører i den forbindelse, at praksis for meddelelse af humanitær opholdstilladelse er i modstrid med loven og udtryk for fejltagtig forvaltning.

Dansk Flygtningehjælp, **Foreningen af Udlændingeretsadvokater**, **Advokatrådet**, **Dansk Psykiatrisk Selskab**, **Indvandrermedicinsk Klinik** og **SOS mod Racisme** mener, at det i forhold til kriteriet om fravær af behandlingsmuligheder i hjemlandet bør være afgørende, om en behandlingsmulighed i hjemlandet er reel, og om ansøgeren kan betale for behandlingen.

Lægeforeningen mener, at forslaget til udlændingelovens § 9 b, stk. 3, indebærer en indskrænkning i forhold til den nuværende praksis og i visse situationer kan være i strid med EMRK artikel 3. Det er foreningens opfattelse, at betingelsen om, at ansøgeren ikke kan få den nødvendige behandling i hjemlandet, er en skærpelse af praksis, idet bestemmelsen udelukker, at der i særlige situationer kan gives humanitær opholdstilladelse, selv om der er behandlingsmuligheder i hjemlandet. Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af praksisnotatet fra 2010, at der kan være situationer, hvor behandlingsmulighederne eller forholdene i hjemlandet generelt er så usikre og uforudsigelige, at en ansøger, som lider af livstruende sygdom i terminalstadiet, vil blive sat i en situation, som er i strid med EMRK artikel 3.

Lægeforeningen bemærker endvidere, at foreningens medlemmer ikke kan udtale sig konkret om, hvorvidt ansøgeren vil kunne blive behandlet med den medicin, som efter det oplyste er tilgængelig i hjemlandet. Foreningen indgår dog gerne i en dialog herom.

Indvandrermedicinsk Klinik anfører, at kriteriet om, at en ansøger lider af en meget alvorlig behandlingskrævende sygdom, er utidssvarende og

lægeligt set forkert. Det bemærkes i den forbindelse, at mange ansøgere har flere samtidige lidelser, og at det lægeligt set ikke giver mening i sådanne tilfælde at tale om de enkelte lidelser som selvstændige og uafhængige sygdomme, idet sygdommes samspil ud fra et klinisk synspunkt samlet vil kunne øge den samlede sværhedsgrad mere end de enkelte sygdomme isoleret set.

Justitsministeriets redegørelse for praksis for meddelelse af humanitær opholdstilladelse, der blev oversendt til Folketinget den 24. marts 2015, viser, at praksis på området i overensstemmelse med forarbejderne til bestemmelsen er meget restriktiv.

Det er regeringens opfattelse, at praksis for meddelelse af humanitær opholdstilladelse fortsat skal være meget restriktiv, og at det skal have undtagelsens karakter, at der gives humanitær opholdstilladelse.

Efter praksis kan der meddeles helbredsbetings humanitær opholdstilladelse, hvis en ansøger lider af en meget alvorlig fysisk eller psykisk sygdom (sygdomskriteriet), som ansøgeren ikke kan modtage behandling for i hjemlandet (kriteriet om fravær af behandlingsmuligheder i hjemlandet).

Den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 9 b, stk. 3, indebærer en udtrykkelig lovfæstelse af de nævnte betingelser, der efter praksis kræves opfyldt, for at der kan meddeles helbredsbetings humanitær opholdstilladelse.

Der tilsigtes med den foreslåede bestemmelse ikke nogen ændringer i forhold til den gældende praksis for meddelelse af helbredsbetings humanitær opholdstilladelse.

Der tilsigtes endvidere ikke med lovforslaget nogen ændringer i praksis i øvrigt, bortset fra den i lovforslaget forudsatte ændring af praksis i forhold til særligt sårbare børnefamilier.

Efter praksis i dag vil det normalt være uden betydning for meddelelse af en helbredsbetings opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, stk. 1, om en given behandling alene er tilgængelig i f.eks. privat regi mod egenbetaling, ligesom egenbetalingens størrelse som udgangspunkt er uden betydning. Det er endvidere ikke en betingelse, at den behandling, som er tilgængelig i hjemlandet, er af samme karakter som den

behandling, der tilbydes i det danske sundhedsvæsen, så længe der foreligger oplysninger fra hjemlandets sundhedsmyndigheder eller andre relevante aktører om, at den pågældende sygdom rent faktisk kan behandles i hjemlandet. Det er desuden normalt uden betydning, at behandlingen ikke er tilgængelig i det område, ansøgeren kommer fra, så længe der foreligger oplysninger om, at den er tilgængelig et sted i hjemlandet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.1.1.2 og 2.1.1.2.2 samt bemærkningerne til § 1, nr. 1 (forslag til udlændingelovens § 9 b, stk. 3).

Den nævnte praksis vedrørende behandlingsmulighederne i hjemlandet er fastlagt under hensyntagen til praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, der har fastslået, at det ikke er i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention at udsende en udlænding med fysiske eller psykiske helbredsproblemer til hjemlandet, hvis der er behandlingsmuligheder dér, og der ikke foreligger exceptionelle omstændigheder. Dette gælder, uanset at behandlingsstandard og vilkårene for behandlingen er ringere i hjemlandet, og uanset om behandlingen er forbundet med betydelige økonomiske omkostninger.

2.2.2. Lægefaglig bistand til behandling af sager om humanitær opholdstilladelse

Røde Kors, Lægeforeningen, Dansk Psykiatrisk Selskab, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Indvandrermedicinsk Klinik og SOS mod Racisme mener, at Udlændingestyrelsen og Flygtningenævnet bør få adgang til at indhente relevant lægefaglig ekspertise eller få tilknyttet lægekonsulenter til at bestå med vurderingen af de sygdomme, der danner grundlag for ansøgninger om humanitær opholdstilladelse.

Indvandrermedicinsk Klinik anfører endvidere, at et uafhængigt lægeligt råd vil kunne bedømme, om der er behov for en bedre belysning af det helbredsmæssige, hvilket jurister ikke kan.

Indvandrermedicinsk Klinik er desuden kritisk over for, at der i de situationer, hvor en behandling ikke er tilgængelig i hjemlandet, skal spørges ind til, om behandlingen kan erstattes med en anden og en lægelig begrundelse, idet der herved skabes grundlag for, at de lægelige oplysninger ikke lægges oprøvet til grund.

Røde Kors anfører desuden, at der i den hidtidige praksis udelukkende har været fokus på mulighederne for medicinsk behandling, når det skulle undersøges og vurderes, om den nødvendige behandling er tilgængelig i hjemlandet, hvilket efter Røde Kors' vurdering er en meget snæver opfattelse og ikke tilgodeser behovet for rehabilitering, personlig hjælp og social sikkerhed.

Bedsteforældre for Asyl og SOS mod Racisme er kritiske over for, at det fastholdes, at oplysninger fra MedCOI fortsat skal danne grundlag for en vurdering af, hvorvidt behandling eller medicin er tilgængelig i hjemlandet. Bedsteforældre for Asyl mener, at det bør være en opgave for et uvildigt lægefagligt råd at indhente sådanne oplysninger.

Lovforslaget ændrer ikke ved de gældende regler, hvorefter afgørelser om meddelelse af helbredsbetings humanitær opholdstilladelse træffes på baggrund af lægelige oplysninger, som er modtaget fra ansøgeren.

Det vil fortsat være således, at den sundhedsfaglige bedømmelse af ansøgernes helbredsforhold foretages af de læger, der har undersøgt ansøgeren, og at bedømmelsen af ansøgerens helbredsmæssige tilstand, diagnose og behandling mv. lægges uprøvet til grund.

Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at den eksisterende ordning sikrer, at ansøgninger om humanitær opholdstilladelse bedømmes på et tilstrækkeligt lægeligt grundlag, og at der ikke er grundlag for at foreslå lægekonsulenter tilknyttet udlændingemyndighederne.

Det vil endvidere fortsat være således, at der som i dag alene skal foretages en juridisk bedømmelse af sagen, hvor det på baggrund af de lægefaglige erklæringer vurderes, om den pågældende inden for rammerne af udlændingelovens § 9 b, stk. 1, herunder bestemmelsens forarbejder og praksis på området, vil kunne meddeles helbredsbetings humanitær opholdstilladelse.

Der er således ikke tale om, at der foretages en sundhedsfaglig bedømmelse af udlændingemyndighederne.

Det bemærkes, at det efter praksis ikke er en betingelse, at behandlingen i hjemlandet er af samme karakter som den behandling, der tilbydes i det danske sundhedsvæsen, så længe der foreligger oplysninger fra

hjemlandets sundhedsmyndigheder eller andre relevante aktører om, at den pågældende sygdom rent faktisk kan behandles i hjemlandet.

Dette er baggrunden for, at Justitsministeriet i de situationer, hvor den behandling, som den pågældende får her i Danmark, ikke er tilgængelig i hjemlandet, spørger, om denne behandling kan erstattes med en anden og en lægelig begrundelse herfor.

De lægelige oplysninger vil også her blive lagt uprøvet til grund. Det bemærkes i den forbindelse, at det følger af bilag 1 til lovforslag nr. 188 af 26. marts 2010, at oplysninger om eventuelle muligheder for at erstatte en behandling med en anden normalt skal foreligge, førend en sag anses for tilstrækkeligt oplyst.

2.2.2 Praksisændringen i forhold til sårbare børnefamilier

Dansk Flygtningehjælp og **Børnerådet** finder forslaget om forbedrede muligheder for humanitær opholdstilladelse til særligt sårbare børnefamilier positivt, så længe det ikke kun får en yderst begrænset effekt i praksis.

Refugees Welcome mener, at praksisændringen er et meget lille fremskridt, og henleder i den forbindelse opmærksomheden på, at det vil omhandle ganske få familier.

Lægeforeningen og **Røde Kors** støtter den foreslåede praksisændring, hvorefter årsagssammenhængen mellem sygdom og manglende forældremæssige ressourcer ikke skal være afgørende.

Dansk Flygtningehjælp undrer sig over bemærkningen om, at det vil tale imod meddelelse af humanitær opholdstilladelse til særligt sårbare børnefamilier, hvis familien kommer fra et land, der normalt ikke anses for flygtningeproducerende. Dansk Flygtningehjælp bemærker i den forbindelse, at det ikke ses at være relevant, om familien kommer fra et land, hvorfra der kommer mange flygtninge eller ej, hvis familien i øvrigt opfylder betingelserne for at blive meddelt humanitær opholdstilladelse.

Flygtningenævnet foreslår, at det tydeliggøres, hvilken betydning det har for tildeling af humanitær opholdstilladelse, at en familie kommer fra et land, der normalt ikke anses for flygtningeproducerende.

Børnerådet anfører, at hensynet til barnets bedste altid skal inddrages og vægtes i sagens afgørelse, når der er tale om familier, der ansøger om opholdstilladelse efter udlændingeloven.

Refugees Welcome og **Red Barnet** mener, at hensynet til barnets tarv bør vurderes langt bredere og veje langt tungere i praksis generelt.

Bedsteforældre for Asyl understreger, at FN's børnekonvention giver forrang for barnets tarv i forhold til andre hensyn, og at der i forhold til praksis for særligt sårbare børnefamilier, bør indhentes en uvildig psykologisk/socialpædagogisk vurdering af forældreevne som vejledning for Udlændingestyrelsen og Flygtningenævnet.

SOS mod Racisme anfører, at det vil være rimeligt, at en børnesagkyndig person inddrages i vurderingen af forældreressourcer og barnets sårbarhed.

Indvandrermedicinsk Klink anfører, at det ved anvendelsen af børnefamiliekriteriet må anlægges en lægelig helhedsvurdering.

Justitsministeriet har på baggrund af de modtagne høringssvar tydeliggjort i lovforslagets almindelige bemærkninger, hvilken betydning det har for meddelelse af humanitær opholdstilladelse ved behandling af sager efter det ændrede børnefamiliekriterium, at en familie kommer fra et land, der normalt ikke anses for flygtningeproducerende.

Det er således præciseret, at der hermed sigtes til de lande, som til enhver tid er på Udlændingestyrelsens liste over lande i den såkaldte Åbenbart Grundløs Haster-procedure. Ansøgere fra sådanne lande vil ikke være omfattet af praksisændringen, men vil fortsat kunne blive meddelt humanitær opholdstilladelse under henvisning til den nugældende praksis.

Der henvises til pkt. 2.1.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Justitsministeriet kan endvidere oplyse, at den foreslåede betingelse – hvorefter det vil tale imod opholdstilladelse at komme fra ikke-flygtningeproducerende lande – generelt har til formål at sikre, at det lempede børnefamiliekriterium rettes mod børnefamilier, hvor der kan være et særligt behov for at meddele familien humanitært ophold her i landet.

Den foreslåede betingelse er med til at sikre, at de generelle forhold i hjemlandet indgår i vurderingen af, om der skal meddeles opholdstilladelse. Forslaget indebærer således, at det lempede børnefamiliekriterium rettes mod børnefamilier, som kommer fra flygtningeproducerende lande, hvor de generelle forhold og levevilkår for en meget sårbar børnefamilie kan være mere vanskelige, og hvor humanitære hensyn derfor i helt særlige tilfælde kan tale for at meddele opholdstilladelse.

2.3 Kompetenceændring i relation til sager om humanitær opholdstilladelse

2.3.1. Adgang til domstolsprøvelse og klage til Folketingets Ombudsmand

Flygtningenævnet henviser til, at sager om humanitær opholdstilladelse efter lovforslaget vil blive omfattet af den gældende ordning, hvorefter Flygtningenævnets afgørelser er endelige, og at afgørelserne endvidere ikke kan indbringes for Folketingets Ombudsmand, hvilket udtrykkeligt bør fremgå af lovforslagets bemærkninger.

Institut for Menneskerettigheder finder det positivt, at ansøgere får mulighed for at få behandlet en ansøgning ved to administrative klageinstanser, og at der vil blive skabt større klarhed på området, da praksis bl.a. vil fremgå af Flygtningenævnets årlige beretning.

Institut for Menneskerettigheder er imidlertid af retssikkerhedsmæssige årsager betænkelig ved endelighedsbestemmelser og finder, at der bør være gode grunde til at fravige grundlovens § 63, hvorefter forvaltningens afgørelser kan indbringes for domstolene. Instituttet anbefaler på den baggrund, at det i lovforslaget begrundes, hvorfor domstolsprøvelsen af afgørelser om humanitær opholdstilladelse skal begrænses, og at de retssikkerhedsmæssige konsekvenser af kompetenceoverførslen, herunder også det forhold, at Folketingets Ombudsmands virksomhed ikke omfatter Flygtningenævnet, bør beskrives i lovforslagets bemærkninger.

Institut for Menneskerettigheder finder desuden, at det bør præciseres i lovforslaget, at Udlændingestyrelsens afgørelser i medfør af den foreslåede åbenbart grundløs procedure kan indbringes for domstolene og Folketingets Ombudsmand.

Advokatrådet, Foreningen af Udlændingeretsadvokater og SOS mod Racisme mener, at der bør være sædvanlige prøvelsesmuligheder i forhold til domstolsprøvelse og klage til Folketingets Ombudsmand i sager om humanitær opholdstilladelse.

Advokatrådet har i den forbindelse anført, at de hensyn, der har ført til begrænsninger af Folketingets Ombudsmands kompetence og domstolenes prøvelsesmulighed i forhold til Flygtningenævnet, er af en karakter, som ikke gør sig gældende ved afgørelser om humanitær opholdstilladelse.

Foreningen af Udlændingeretsadvokater anbefaler, at Udlændingenævnet skal være klageinstans, eller at endelighedsbestemmelsen vedrørende Flygtningenævnets afgørelser ophæves helt eller i hvert fald for så vidt angår sager om humanitær opholdstilladelse.

Efter de gældende regler vil en ansøger, som har fået afslag på opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, i dag være henvist til at indbringe sagen for Folketingets Ombudsmand eller for domstolene, hvis den pågældende ønsker at klage over afslaget. Herudover kan der ansøges om genoptagelse af en afgørelse efter § 9 b.

Lovforslaget indebærer, at der indføres en adgang til at få behandlet en ansøgning om humanitær opholdstilladelse i to instanser. Med lovforslaget overføres kompetencen til at behandle sager om humanitær opholdstilladelse fra Justitsministeriet til Udlændingestyrelsen, og der indføres klageadgang til Flygtningenævnet. Efter den foreslåede ordning vil en udlænding som udgangspunkt få mulighed for en fuld prøvelse af en sag om humanitær opholdstilladelse i to instanser. En udlænding vil endvidere have mulighed for at ansøge om genoptagelse af Flygtningenævnets afgørelser om humanitær opholdstilladelse i lighed med, hvad der gælder i dag i forhold til genoptagelse af Justitsministeriets sager om humanitær opholdstilladelse.

Den foreslåede ordning vil således efter Justitsministeriets opfattelse styrke ansøgernes retssikkerhed.

Det skal i tilknytning hertil bemærkes, at udlændinge, som i dag ønsker en fornyet prøvelse af en sag om humanitær opholdstilladelse, som altovervejende udgangspunkt ansøger om genoptagelse af sagen frem for at indbringe afgørelsen for domstolene. Dette skal bl.a. ses i lyset af, at

der er tale om ressourcetsvage mennesker, og at en domstolsproces kan være mere omkostningskrævende.

Flygtningenævnet er et uafhængigt og domstolslignende organ, der er uafhængigt af den politiske proces og ikke kan modtage direktiver fra hverken regering eller folketing. Flygtningenævnets formand og næstformænd er alle dommere. Formanden skal være landsdommer eller højesteretsdommer.

Det følger af udlændingelovens § 56, stk. 8, at Flygtningenævnets afgørelser er endelige. Det følger endvidere af udlændingelovens § 58 a, at Folketingets Ombudsmands virksomhed ikke omfatter Flygtningenævnet. De nævnte bestemmelser vil som konsekvens af, at Flygtningenævnet fremover får kompetence i sager om humanitær opholdstilladelse, også omfatte denne kategori af afgørelser.

Justitsministeriet har på baggrund af de modtagne høringssvar præciseret i lovforslagets almindelige bemærkninger, at den foreslåede kompetenceændring indebærer, at Flygtningenævnets afgørelser om humanitær opholdstilladelse vil være endelige, og at en domstolsprøvelse af Flygtningenævnets afgørelser om humanitær opholdstilladelse således vil svare til den, der gælder for Flygtningenævnets øvrige afgørelser.

Det indebærer, at der som i dag fortsat vil være adgang til domstolsprøvelse af afgørelser om humanitær opholdstilladelse, men prøvelsen vil – som følge af endelighedsbestemmelsen i udlændingelovens § 56, stk. 8 – blive begrænset til prøvelse af retsspørgsmål, herunder mangler ved afgørelsesgrundlaget, sagsbehandlingsfejl og ulovlig skønsudøvelse.

Justitsministeriet har endvidere præciseret i lovforslagets almindelige bemærkninger, at den foreslåede kompetenceændring indebærer, at Flygtningenævnets afgørelser om humanitær opholdstilladelse ikke vil kunne påklages til Folketingets Ombudsmand, idet ombudsmandens virksomhed ikke omfatter Flygtningenævnet. Folketingets Ombudsmand vil dog af egen drift kunne optage en sag til undersøgelse eller gennemføre generelle undersøgelser af behandling af sager, jf. udlændingelovens § 58 a, jf. ombudsmandslovens § 17, stk. 1 og 2. Dette vil således også gælde for så vidt angår Flygtningenævnets afgørelser om humanitær opholdstilladelse.

Forslaget om at give Flygtningenævnet kompetence i sager om humanitær opholdstilladelse skal ses på baggrund af, at sager om humanitær opholdstilladelse er nært knyttet til spørgsmålet om meddelelse af asyl. Muligheden for humanitær opholdstilladelse har helt generelt til formål at tilgodese personer, der er kommet til landet som asylansøgere, uden at der dog er grundlag for at give asyl, men hvor humanitære hensyn i særlige tilfælde ikke desto mindre kan tale for at meddele opholdstilladelse. Dette er også baggrunden for, at det alene er registrerede asylansøgere, der kan ansøge om humanitær opholdstilladelse, jf. udlændingelovens § 9 b, stk. 2, 1. pkt., jf. § 48 e, stk. 2.

Det bemærkes endvidere, at forholdene i ansøgernes hjemlande ofte vil kunne være afgørende for, om der kan meddeles humanitær opholdstilladelse i en konkret sag. Dette gælder såvel sager om helbredsbetingsbetaget opholdstilladelse, hvor tilgængelighed af behandlingsmuligheder i hjemlandet vil kunne være afgørende, som i sager om f.eks. familier med børn, der kommer fra et land i krig, subjektiv frygt, tortur og enlige kvinder og familier med mindre børn fra områder, hvor der hersker ekstremt vanskelige levevilkår, der er nært beslægtet med de forhold, der gør sig gældende for asylansøgere.

Der henvises til pkt. 2.2.1.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.3.2 Åbenbart grundløs procedure

Dansk Flygtningehjælp finder det problematisk, at adgangen til at behandle humanitære sager i en åbenbart grundløs procedure tilsyneladende er ganske bred, og at der alt efter andelen af sager, der ender med at blive behandlet i en åbenbart grundløs procedure, vil være risiko for, at intentionen om en forbedret retssikkerhed ved en to-instans behandling udhules.

Dansk Flygtningehjælp bemærker i den forbindelse, at Flygtningenævnets mulighed for, på grundlag af Udlændingestyrelsens underretninger, at bestemme, at visse grupper af sager alligevel skal kunne indbringes for nævnet alene er fremadrettet og dermed ikke indebærer nogen retssikkerhed for den enkelte ansøger.

Dansk Flygtningehjælp bemærker, at ansøgninger om humanitær opholdstilladelse ofte ikke vil være klart definerede i forhold til de forskellige kategorier, og at det derfor vil stille store krav til

sagsbehandlingen at sikre, at sager, der ud over helbredsforhold relaterer sig til et eller flere af de øvrige kriterier, f.eks. selvmordskriteriet, børnefamiliekriteriet eller overlevelseskriteriet, ikke udtages til behandling i åbenbart grundløs proceduren.

Institut for Menneskerettigheder og Refugees Welcome mener, at en begrænsning af klageadgang uden forudgående forelæggelse af spørgsmålet om åbenbart grundløs er retssikkerhedsmæssigt betænkelig. Instituttet anbefaler på den baggrund, at der i lovforslaget redegøres for, hvordan Udlændingestyrelsens underretning til Flygtningenævnet om sager, som styrelsen har anset for åbenbart grundløs, og som ikke har kunnet indbringes for nævnet, skal foregå, og at det sker med rimeligt tidsmæssigt interval. Refugees Welcome anbefaler, at Dansk Flygtningehjælp inddrages i vurderingen, og gerne med inddragelse af en lægefaglig konsulent.

Advokatrådet finder, at der bør indføres en forelæggelsesordning svarende til den, der findes på asylområdet, uanset at der givet vil være ansøgninger, der fremstår som åbenbart grundløse. Advokatrådet bemærker i tilknytning hertil, at reglen om, at Flygtningenævnet kan bestemme, at bestemte grupper af sager om humanitær opholdstilladelse skal kunne indbringes for nævnet, er en regel, der gælder ved siden af forelæggelsesordningen på asylområdet, og at denne regel derfor ikke bør anvendes som begrundelse for at undlade en forelæggelse på området for humanitær opholdstilladelse.

Bedsteforældre for Asyl mener, at det opstillede kriterium for, at en ansøgning anses for åbenbart grundløs, er usagligt. Det anføres i den forbindelse, at formuleringen ”lidelser, der åbenbart ikke vil kunne føre til helbredsbetingsbet opholdstilladelse”, forudsætter, at der findes negativlister og positivlister, hvilket der foreningen bekendt ikke findes.

Indvandrermedicinsk Klinik anfører, at kriterierne for, om en ansøgningen skal anses for åbenbart grundløs er for løse, og at særligt den første gruppe af ansøgere, der vil være omfattet, vækker faglig bekymring i sine subjektive og lægeligt upræcise formuleringer. Det bemærkes i den forbindelse, at forhøjet blodtryk kan være livsfarligt, og at vurderingen af, om der er tale om en lidelse, der åbenbart ikke kan medføre helbredsbetingsbet opholdstilladelse må bero på en konkret lægefaglig bedømmelse og ikke en upræcis liste med sygdomme.

Indvandrermedicinsk Klinik bemærker endvidere, at det er uklart, hvorfor det forhold, at en ansøger tidligere har oplyst sig som sund og rask diskvalificerer klageadgang, idet der kan være tale om misforståelser, om nyopdagede sygdomme eller sygdomme, som en ansøger af frygt for stigmatisering ikke tidligere har ønsket at oplyse om.

SOS mod Racisme mener, at åbenbart grundløs proceduren ikke bør anvendes i forhold til sager om humanitær opholdstilladelse. Det bemærkes i den forbindelse, at en ansøger kan være sund og rask ved ankomsten til Danmark og blive syg af ventetiden med stress og meningsløshed i det danske asylsystem.

Som det fremgår af lovforslaget, foreslås åbenbart grundløs proceduren anvendt i forhold to grupper af ansøgere.

Den første gruppe angår ansøgere, der er sunde og raske eller har lidelser, der åbenbart ikke vil kunne medføre helbredsbeholdstilladelse. Disse lidelser kan f.eks. være hovedpine, forhøjet blodtryk, rygsmerter.

Den anden gruppe af sager angår ansøgere, som er statsborgere i et af følgende lande: alle EU-lande, Norge, Island, Schweiz, Liechtenstein, USA, Canada, Japan, Australien eller New Zealand.

Ansøgere, der er sunde og raske eller har lidelser, der åbenbart ikke vil kunne medføre helbredsbeholdstilladelse

Den foreslåede ordning indebærer, at Udlændingestyrelsen vil skulle foretage en vurdering af den enkelte ansøger svarende til den vurdering, der i dag foretages af Justitsministeriet af en tilsvarende ansøgning. Der er således ikke tale om, at den enkelte ansøgers mulighed for at få behandlet en ansøgning om humanitær opholdstilladelse afskæres eller indskrænkes. Der er alene tale om, at et afslag på humanitær opholdstilladelse ikke vil kunne påklages til Flygtningenævnet. Det vil endvidere fortsat være således, at de lægelige oplysninger, som indgår i sager om humanitær opholdstilladelse lægges uprøvet til grund. Den enkelte ansøger sikres således samme vurdering af sin ansøgning som i dag.

På den baggrund finder Justitsministeriet derfor ikke, at denne gruppe af sager skal forelægges for Dansk Flygtningehjælp eller en anden organisation forud for Udlændingestyrelsens afgørelse herom.

Justitsministeriet har i den forbindelse også lagt vægt på, at sager om helbredsbetings humanitær opholdstilladelse adskiller sig fra asylsager i åbenbart grundløs procedure, hvor der som udgangspunkt skal foretages en vurdering af ansøgernes egne forklaringer.

Det bemærkes, at en ansøger, der først får konstateret en sygdom, efter at sagen er endeligt afgjort af Udlændingestyrelsen i åbenbart grundløs procedure, vil kunne anmode om genoptagelse af sagen i Udlændingestyrelsen. Anmoder ansøgeren om genoptagelse af sin sag i Udlændingestyrelsen, vil ansøgeren ved et eventuelt afslag efter en fornyet gennemgang af sagen få klageadgang til Flygtningenævnet, såfremt denne ikke fortsat vurderes at være åbenbart grundløs.

Det bemærkes endvidere, at den foreslåede åbenbart grundløs procedure, alene omfatter ansøgninger om helbredsbetings opholdstilladelse, jf. dog nedenfor om ansøgere fra bestemte lande. Det indebærer bl.a., at en afghansk statsborger, der er sund og rask, men som ansøger om humanitær opholdstilladelse på baggrund af overlevelseskriteriet, ikke vil være omfattet af den foreslåede åbenbart grundløs procedure.

Justitsministeriet har præciseret i lovforslagets bemærkninger, at den foreslåede kompetenceændring indebærer, at Flygtningenævnet bliver den overordnede myndighed i sager om humanitær opholdstilladelse, og at Flygtningenævnet således løbende vil kunne følge Udlændingestyrelsens praksis i sager efter den foreslåede åbenbart grundløs procedure. Det er endvidere præciseret, at Flygtningenævnet vil have en ulovbestemt adgang til at efterprøve Udlændingestyrelsens afgørelser i konkrete sager om humanitær opholdstilladelse, der er afgjort i medfør af den foreslåede åbenbart grundløs procedure, og som derfor ikke kan indbringes for nævnet. Flygtningenævnet vil således også have mulighed for bagudrettet at tage enkelte sager op til i behandling i nævnet.

Justitsministeriet har desuden præciseret i lovforslagets almindelige bemærkninger, at det forudsættes, at Udlændingestyrelsen regelmæssigt udarbejder skriftlige indberetninger til Flygtningenævnet med informationer om de sager om humanitær opholdstilladelse, som er

endeligt afgjort af Udlændingestyrelsen i den foreslåede åbenbart grundløs procedure, i lighed med hvad der gælder for asylsager.

Ansøgere, der er statsborgere i EU-lande mv.

Efter praksis meddeles der afslag på humanitær opholdstilladelse til ansøgere, der er statsborgere i et af følgende lande: alle EU-lande, Norge, Island, Schweiz, Liechtenstein, USA, Canada, Japan, Australien eller New Zealand. Det er således Justitsministeriets opfattelse, at der ikke vil være humanitære hensyn, der taler afgørende for, at en ansøger, der er statsborger i et af de nævnte lande, meddeles humanitær opholdstilladelse her i landet.

Praksis skal ses i lyset af, at de nævnte lande antages at have sundhedssystemer, der er så veludviklede, at der vil være mulighed for at få behandling i hjemlandet for de meget alvorlige sygdomme, som kan begrunde meddelelse af humanitær opholdstilladelse.

I sådanne sager foretages der således ikke nogen vurdering af, om ansøgeren i øvrigt opfylder betingelserne for meddelelse af humanitær opholdstilladelse, idet statsborgerskabet i sig selv vil begrunde, at der meddeles afslag.

Med lovforslaget forudsættes der ingen ændringer i denne praksis, og det er efter Justitsministeriets opfattelse ubetænkeligt, at sådanne sager, hvor afgørelsen alene er truffet på baggrund af objektive oplysninger i form af oplysninger om statsborgerskab, afskæres fra klageadgang til Flygtningeævnet.

2.3.3. Processuelle regler

2.3.3.1. Mulighed for behandling af sager i det samlede nævn

Dansk Flygtningehjælp bemærker, at afgørelser om inddragelse og nægtelse af forlængelse af en opholdstilladelse er af en særlig karakter, idet sådanne afgørelser ofte er af meget indgribende karakter og i et vist omfang vil forudsætte inddragelse af de hensyn, der nævnt i udlændingelovens § 26. Dansk Flygtningehjælp opfordrer derfor til, at sådanne sager i videst muligt omfang henvises til behandling i det samlede nævn, fortrinsvis på mundtligt grundlag.

Bedsteforældre for Asyl finder det betænkeligt, at klager i sager om humanitær opholdstilladelse alene behandles af nævnets formand eller en, som formanden har bemyndiget hertil.

Foreningen af Udlændingeretsadvokater er betænkelig ved, at sager om humanitær opholdstilladelse som udgangspunkt skal behandles på skriftligt grundlag af en formand eller næstformand, hvilket i praksis formentlig blot vil medføre, at sagerne behandles af en jurist i Flygtningenævnet i stedet for en jurist i Justitsministeriet.

Ansøgninger om humanitær opholdstilladelse og om forlængelse af en humanitær opholdstilladelse behandles i dag af Justitsministeriet på skriftligt grundlag. Lovforslaget tilsigter ikke at ændre ved dette, hvilket er baggrunden for, at sager om humanitær opholdstilladelse som altovervejende hovedregel foreslås behandlet på skriftligt grundlag af nævnets formand eller en, som formanden har bemyndiget hertil. Det tillægges i den forbindelse betydning, at nævnets formand og næstformand alle er dommere.

Det bemærkes i tilknytning hertil, at langt de fleste sager vedrører ansøgninger om helbredsbeholdt opholdstilladelse, og at oplysningerne fra ansøgeren i overvejende grad udgøres af lægelige oplysninger, der lægges uprøvet til grund. Dette er i modsætning til behandlingen af asylsager i Flygtningenævnet, hvor udlændingens mulighed for at afgive forklaring i højere grad kan tjene til fastlæggelse og vurdering af ansøgerens asylmotiv.

Som det fremgår af lovforslaget, vil en sag kunne henvises til behandling i det samlede nævn på skriftligt grundlag, f.eks. hvis sagen giver anledning til juridisk fortolkningstvivl, eller hvis sagen har en mere kompliceret eller principiel karakter. Helt undtagelsesvis kan væsentlige principielle spørgsmål eller nødvendigheden af, at udlændingen afgiver mundtlig forklaring, endvidere gøre det påkrævet, at sagen behandles mundtligt.

2.3.3.2. Opsættende virkning

Røde Kors og **Refugees Welcome** finder, at det er nødvendigt, at en ansøgning om humanitær opholdstilladelse eller en klage over afslag på humanitær opholdstilladelse har opsættende virkning med hensyn til udrejsefristen. Røde Kors bemærker i den forbindelse, at en utidig udsendelse kan have alvorlige menneskelige konsekvenser, herunder

forværring af sygdom eller vanrøgt af børnene. Refugees Welcome mener, at der også bør meddeles opsættende virkning i sager, hvor der klages over et afslag på forlængelse af humanitær opholdstilladelse.

Efter de gældende regler tillægges en ansøgning om humanitær opholdstilladelse kun opsættende virkning, hvis ganske særlige grunde taler derfor, jf. udlændingelovens § 33, stk. 4. Det samme gælder genoptagelsesansøgninger, der indgives efter en fastsat udrejsefrist, jf. § 33, stk. 7, 2. pkt.

De foreslåede regler tilsigter ikke nogen ændringer i den gældende ordning, hvilket er baggrunden for, at ansøgninger om humanitær opholdstilladelse i første- og klageinstansen efter de foreslåede regler kun tillægges opsættende virkning, hvis ganske særlige grunde taler derfor.

Det bemærkes i den forbindelse, at det forhold, at en ansøger er udrejst, ikke i sig selv er til hinder for, at ansøgningen færdigbehandles.

2.3.3.3. Klagefrist

Indvandrermedicinsk Klinik bemærker, at det erfaringsmæssigt er meget svært for ansøgere at skaffe de nødvendige lægelige erklæringer fra speciallæger på 8 uger, særligt i områder med få eller ingen kyndige speciallæger, og at klagefristen under henvisning hertil bør forlænges.

Det foreslås, at der indføres en 8 ugers klagefrist for klager over afslag på humanitær opholdstilladelse svarende til den, der gælder for klager til Udlændingenævnet.

Det bemærkes endvidere, at de foreslåede regler giver mulighed for i særlige tilfælde at se bort fra en overskridelse af klagefristen, og at en overskridelse af klagefristen ikke vil afskære en udlænding fra at søge om at få genoptaget sagen hos Udlændingestyrelsen.

Det bemærkes desuden, at den foreslåede klagefrist ikke er til hinder for, at ansøgeren efter klagefristens udløb fremkommer med supplerende oplysninger til støtte for sin klage.

2.3.3.4. Procedure for klage til Flygtningenævnet

Flygtningenævnet er af den opfattelse, at det bør bestemmes i lovforslaget, at en eventuel klage over Udlændingestyrelsens afslag på humanitær opholdstilladelse skal indgives til styrelsen, der herefter sender sagen til Flygtningenævnet med en udtalelse og de relevante bilag, medmindre styrelsen finder grundlag for at genoptage behandlingen af sagen.

Lovforslaget indeholder ikke forslag til bestemmelser om, hvilken myndighed en eventuel klage over Udlændingestyrelsens afgørelse i en sag om humanitær opholdstilladelse skal indgives til.

Efter de almindelige forvaltningsretlige regler vil en klage som det almindelige udgangspunkt kunne indgives til såvel første- som klageinstansen. Dette vil således også gælde for klager over Udlændingestyrelsens afgørelser i sager om humanitær opholdstilladelse.

Såfremt klage indgives til Udlændingestyrelsen, vil styrelsen straks skulle oversende klagen til Flygtningenævnet sammen med sagens akter. Dette skal ses i lyset af, at Flygtningenævnet ved modtagelsen af en klage bl.a. vil skulle tage stilling til, om klagen skal tillægges opsættende virkning, eller om der skal ses bort fra en eventuel overskredet klagefrist.

2.4 Forholdet mellem udlændingelovens § 9 b, stk. 1, og § 9 c, stk. 1

Institut for Menneskerettigheder bemærker, at en ansøger, som ikke er registreret asylansøger, men som ville være meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, hvis denne havde været registreret asylansøger, kan få opholdstilladelse efter § 9 c, stk. 1. Institut for Menneskerettigheder bemærker i tilknytning hertil, at den foreslåede ordning, hvorefter domstolsprøvelse af Flygtningenævnets afgørelser om humanitær ophold begrænses, derfor vil betyde, at to ansøgere – afhængigt af om de er registrerede asylansøgere eller ej – har forskellig adgang til domstolsprøvelse, uanset at de helbredsmæssigt står i en tilsvarende situation.

Institut for Menneskerettigheder bemærker endvidere, at en ansøger, som har haft et langvarigt processuelt ophold, som kan tilskrives myndighederne, efter omstændighederne kan få humanitær opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, mens en ansøger, hvis langvarige processuelle ophold ikke kan tilskrives myndigheder, efter omstændigheder kan få opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler på den baggrund, at forholdet mellem udlændingelovens § 9 b og § 9 c, stk. 1, beskrives i lovforslaget, og at det på den baggrund overvejes, om forholdet for praksis mellem de to bestemmelser er hensigtsmæssigt.

Red Barnet understreger vigtigheden af, at Justitsministeriets praksis om begrundelse, vejledning og videresendelse af afslag på humanitær opholdstilladelse med henblik på en vurdering af, om der kan gives opholdstilladelse under henvisning til udlændingelovens § 9 c, stk. 1, opretholdes i sagsbehandlingen i Udlændingestyrelsen.

Red Barnet har endvidere spurgt til, hvordan det sikres, at der foretages en helhedsvurdering af hensynet til barnets tarv, når vurderingen af hensynet til barnets tarv i forbindelse med opholdstilladelser er fordelt på i hvert fald på to vurderinger (udlændingelovens § 9 b og § 9 c).

Lovforslaget ændrer ikke ved forholdet mellem praksis for meddelelse af humanitær opholdstilladelse under henvisning til udlændingelovens § 9 b, stk. 1, og praksis for meddelelse af opholdstilladelse under henvisning til udlændingelovens § 9 c, stk. 1.

Det vil således fortsat være sådan, at en udlænding, som opholder sig her i landet og opfylder kriterierne for meddelelse af humanitær opholdstilladelse, men som ikke er omfattet af personkredsen i udlændingelovens § 9 b, stk. 1, idet den pågældende ikke er asylansøger, vil kunne meddeles opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 9 c, stk. 1, på baggrund af sine helbredsforhold. Der henvises til pkt. 3.3. i ministeriets notat af 23. juni 2008 om praksis for meddelelse af opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 1, som er tilgængeligt på www.nyidanmark.dk.

Som anført indebærer den foreslåede ordning, at en udlænding, der ansøger om opholdstilladelse under henvisning til udlændingelovens § 9 c, stk. 1, og en udlænding, der ansøger om humanitær opholdstilladelse under henvisning til udlændingelovens § 9 b, stk. 1, vil kunne have forskellig adgang til domstolsprøvelse. Dette skal ses i lyset af, at Flygtningenævnet, der træffer afgørelse i sager om humanitær opholdstilladelse, er et uafhængigt, domstolslignende organ.

3. Øvrige bemærkninger

Flygtningenævnet bemærker, at forslaget ikke indeholder en beskrivelse af de økonomiske og administrative konsekvenser, men henleder opmærksomheden på, at der vil være omkostninger forbundet med indførelsen af dels en behandling i 2. instans, dels en henlæggelse af kompetencen i 2. instans til et uafhængigt domstolslignende organ som Flygtningenævnet. Flygtningenævnet går ud fra, at der med lovforslaget tilføres nævnet og nævnets sekretariat de nødvendige ekstra ressourcer, herunder personaleressourcer til varetagelse af de pågældende sager.

De økonomiske konsekvenser er nærmere beskrevet i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3. Som det fremgår heraf, vil den foreslåede etablering af klageadgang til Flygtningenævnet medføre merudgifter til vederlæggelse i nævnet og sagsbehandling mv. i nævnets sekretariat. Etableringen vil ikke have økonomiske konsekvenser i 2015. Merudgifterne forbundet med klageadgangen i 2016 og frem skønnes samlet at udgøre ca. 4 mio. kr. årligt. Disse udgifter vil kunne afholdes inden for Flygtningenævnets, herunder sekretariatets, nuværende økonomiske rammer på finansloven for 2015.

Dansk Flygtningehjælp og **SOS mod Racisme** finder, at en humanitær opholdstilladelse bør gives for længere tid ad gangen, idet der er tale om sårbare mennesker, der har behov for større tryk i deres ophold.

Efter de gældende regler meddeles en humanitær opholdstilladelse i første omfang for højst to år ad gangen, jf. udlændingebekendtgørelsens § 25, stk. 15. Når udlændingen har haft humanitær opholdstilladelse i to år, vil en eventuel forlængelse blive meddelt for højst tre år, og efter fem år for højst fem år ad gangen, jf. udlændingebekendtgørelsens § 25, stk. 15. Lovforslaget indeholder ikke forslag om ændringer i de gældende regler, der således fortsat videreføres uændret.

Bedsteforældre for Asyl mener, at en fastsat udrejsefrist ved afslag på humanitær opholdstilladelse, herunder også afslag på forlængelse af humanitær opholdstilladelse, bør være minimum 8 uger, svarende til klagefristen til Flygtningenævnet. Der henvises i den forbindelse til, at en familie, der må se i øjnene, at de skal vende hjem, får en rimelig tid til at afvikle deres forhold i Danmark og planlægge tilbagerejse til hjemlandet.

Efter udlændingelovens § 33, stk. 2, 2. pkt., fastsættes der en udrejsefrist på 15 dage i afgørelser om afslag på en ansøgning om humanitær

opholdstilladelse. I sager, hvor udlændingen har haft opholdstilladelse, fastsættes udrejsefristen dog til en måned, jf. § 33, stk. 2, 1. pkt. Lovforslaget indeholder ikke forslag om ændringer i de gældende regler, der således videreføres uændret.

Flygtningenævnet mener, at det bør bestemmes, at der også kan beskikkes en advokat i de tilfælde, hvor en sag henvises til skriftlig behandling af det samlede nævn.

Justitsministeriet har i lovforslaget præciseret, at Flygtningenævnet i sager, der er henvist til behandling i det samlede nævn, vil kunne beskikke en advokat for udlændingen, hvis dette vurderes at være nødvendigt.

SOS mod Racisme anfører, at det vil være en fordel, at asylansøgere, som er syge ved ankomsten til Danmark, vil kunne søge om humanitær opholdstilladelse allerede kort efter ankomsten til Danmark. Dette vil muliggøre, at såvel en asylansøgning som en ansøgning om humanitært ophold vil kunne behandles samtidigt.

Flygtningenævnet finder, at der bør være en nærmere beskrivelse af det tidsmæssige forløb omkring indgivelse af en ansøgning om humanitær opholdstilladelse, herunder om ansøgning indgives sideløbende med asylsagen og om afgørelse om humanitær opholdstilladelse træffes forud for eller efter en endelig afgørelse af asylsagen mv.

Det fremgår af udlændingelovens § 9 b, stk. 2, 2. pkt., at en ansøgning om humanitær opholdstilladelse kan indgives af udlændinge, der opholder sig her i landet, og som er registrerede asylansøgere efter § 48 e, stk. 2. Det følger heraf, at det allerede efter de gældende regler er muligt at behandle en ansøgning om humanitær opholdstilladelse i Justitsministeriet sideløbende med en asylansøgning i Udlændingestyrelsen eller Flygtningenævnet.

Den foreslåede kompetenceændring indebærer, at en afgørelse om humanitær opholdstilladelse vil skulle træffes af de samme myndigheder, der også træffer afgørelser om asyl. Der foretages imidlertid ikke ændringer i forhold til, hvornår en ansøgning om humanitær opholdstilladelse kan indgives. En ansøgning om humanitær opholdstilladelse vil således fortsat kunne blive behandlet sideløbende med en asylansøgning, og en afgørelse i en sag om humanitær

opholdstilladelse vil som i dag fortsat kunne træffes såvel forud for som efter afgørelsen i asylsagen.

Der henvises til pkt. 2.2.1.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

SOS mod Racisme er af den opfattelse, at det bør være Udlændingestyrelsen, der skal fremskaffe lægeerklæringer og andet materiale til brug for sager om humanitær opholdstilladelse, og at staten må betale udgifterne forbundet hermed.

Efter de gældende regler er helbredsbetingsbetaget opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, stk. 1, betinget af, at udlændingen fremlægger nødvendig dokumentation, jf. § 9 b, stk. 3, der bliver stk. 4. Det følger endvidere af udlændingelovens § 40, stk. 3, at udgifter, som en udlænding måtte have afholdt med henblik på at tilvejebringe oplysninger til brug for behandlingen af en sag, alene kan kræves betalt af udlændingemyndighederne, hvis myndighederne, forinden oplysningerne er tilvejebragt, har givet skriftligt tilsagn herom. Lovforslaget indeholder ikke forslag om ændringer i de gældende regler, der således fortsat videreføres uændret.

4. Lovforslaget

Det fremsatte lovforslag adskiller sig på følgende punkter fra det lovudkast, der blev sendt i høring den 25. marts 2015:

- Det er tydeliggjort i lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.1.2.2., hvilken betydning det har for meddelelse af humanitær opholdstilladelse (under henvisning til det ændrede børnefamiliekriterium), at en familie kommer fra et land, der normalt ikke anses for flygtningeproducerende.
- Det er præciseret i lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.1.2., at den foreslåede kompetenceændring indebærer, at Flygtningenævnets afgørelser er endelige, og at en domstolsprøvelse af Flygtningenævnets afgørelser om humanitær opholdstilladelse vil svare til den, der gælder for Flygtningenævnets øvrige afgørelser, og være begrænset til prøvelse af retsspørgsmål, herunder mangler ved afgørelsesgrundlaget, sagsbehandlingsfejl og ulovlig skønsudøvelse. Det er endvidere præciseret, at den foreslåede

kompetenceændring indebærer, at Flygtningenævnets afgørelser om humanitær opholdstilladelse ikke vil kunne påklages til Folketingets Ombudsmand, idet ombudsmandens virksomhed ikke omfatter Flygtningenævnet. Det er desuden præciseret, at det fortsat vil være mulighed for at påklage afgørelser om humanitær opholdstilladelse til Folketingets Ombudsmand, hvis afgørelsen er truffet af Udlændingestyrelsen i medfør af den foreslåede åbenbart grundløs procedure.

- Det er præciseret i lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.4.2., at den foreslåede kompetenceændring indebærer, at Flygtningenævnet løbende vil kunne følge Udlændingestyrelsens praksis i sager efter den foreslåede åbenbart grundløs procedure, og at Flygtningenævnet endvidere vil have en ulovbestemt adgang til at efterprøve Udlændingestyrelsens afgørelser i konkrete sager om humanitær opholdstilladelse, der er afgjort i medfør af den foreslåede åbenbart grundløs procedure.
- Det er præciseret i lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.4.2, at Udlændingestyrelsen i lighed med, hvad der gælder for asylsager, regelmæssigt skal udarbejde skriftlige indberetninger til Flygtningenævnet med informationer om de sager om humanitær opholdstilladelse, som er endeligt afgjort af Udlændingestyrelsen i den foreslåede åbenbart grundløs procedure.
- Det er præciseret i lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.1.2.2., at Flygtningenævnet i sager, der er henvist til behandling i det samlede nævn vil kunne beskikke en advokat for udlændingen, hvis dette vurderes at være nødvendigt.

Der er herudover foretaget visse lovtekniske, redaktionelle og korrekturmæssige ændringer.